

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

29 februari 2000

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0050/2000

JAARVERSLAG

over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie (1998-1999)
(11350/1999 - C5-0265/1999 - 1999/2001(INI))

Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Bertel Haarder

INHOUD

Blz.

PROCEDUREVERLOOP	3
ONTWERPRESOLUTIE	4
TOELICHTING.....	19
ADVIES VAN DE COMMISSIE VERZOEKSCRIFTEN	33

PROCEDUREVERLOOP

De Conferentie van voorzitters heeft de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken toestemming verleend om haar jaarverslag in te dienen over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie (1998-1999) (1999/2001(INI)).

Bij schrijven van 8 november 1999 deed de Raad het Europees Parlement het jaarverslag over de rechten van de mens toekomen (1998-1999) (11350/1999).

Op 1 december 1999 gaf de Voorzitter van het Europees Parlement kennis van de verwijzing van dit verslag naar de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken als commissie ten principale en naar de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, de Commissie constitutionele zaken en de Commissie verzoekschriften als medeadviserende commissies (C5-0265/1999).

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken benoemde op haar vergadering van 13 september 1999 Bertel Haarder tot rapporteur.

Zij behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 12 oktober 1999 en 24 februari 2000.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Graham R. Watson, voorzitter; Robert J.E. Evans, ondervoorzitter; Bertel Haarder, rapporteur; Maria Berger (verving Olivier Duhamel), Alima Boumediene-Thiery, Kathalijne Maria Buitenweg (verving Patsy Sörensen), Rocco Buttiglione, Mogens Camre, Marco Cappato, Michael Cashman, Carmen Cerdeira Morterero (verving Gerhard Schmid), Ozan Ceyhan, Luigi Cocilovo (verving Hartmut Nassauer overeenkomstig artikel 153, lid 2), Carlos Coelho, Thierry Cornillet, Gérard M.J. Deprez, Carlo Fatuzzo (verving Giuseppe Gargani, overeenkomstig artikel 153, lid 2), Giovanni Claudio Fava (verving Martin Schulz), Vitalino Gemelli (verving Mary Elizabeth Banotti, overeenkomstig artikel 153, lid 2), Daniel J. Hannan, Jorge Salvador Hernández Mollar, Anna Karamanou, Margot Keßler, Timothy Kirkhope, Ewa Klant, Alain Krivine (verving Pernille Frahm), Giorgio Lisi (verving Marcello Dell'Utri, overeenkomstig artikel 153, lid 2), Mario Mantovani (verving Enrico Ferri, overeenkomstig artikel 153, lid 2), Elizabeth Montfort (verving Roberta Angelilli, overeenkomstig artikel 153, lid 2), Elena Ornella Paciotti, Hubert Pirker, Martine Roure (verving Sérgio Sousa Pinto), Lennart Sacrédeus (verving Bernd Posselt, overeenkomstig artikel 153, lid 2), Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Maurizio Turco (verving Frank Vanhecke), Gianni Vattimo, Christian von Boetticher en Jan-Kees Wiebenga.

Het advies van de Commissie verzoekschriften is bij dit verslag gevoegd. De Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid en de Commissie constitutionele zaken hebben besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 29 februari 2000.

De termijn voor de indiening van amendementen wordt bekendgemaakt in de agenda van de plenaire vergadering.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie (1998-1999) (11350/1999 - C5-0265/1999 - 1999/2001(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het jaarverslag van de Europese Unie over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie (1998-1999) (11350/1999 - C5-0265/1999),
- gezien de Universele Verklaring van de rechten van de mens en de opeenvolgende conventies die sindsdien in aansluiting op de verklaring aangenomen zijn¹,
- gezien de fundamentele rechten van de mens, die gewaarborgd worden door de grondwet van de lidstaten en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 1950, en de protocollen, overeenkomsten en handvesten die sindsdien in aansluiting op het Verdrag aangenomen zijn²,
- gezien het Verdrag van Amsterdam, en meer in het bijzonder artikel 6, 7, 11, 29 en 49 van het Verdrag over de Europese Unie, en artikel 13, 136 en 177 van het Verdrag tot instelling van de Europese Gemeenschap,
- gezien de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens in 1998 en 1999, en meer bepaald zijn belangrijkste arresten over de uitoefening van de politieke en burgerrechten³,
- gezien de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in dezelfde periode⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 12 april 1989 houdende aanneming van de verklaring over de fundamentele rechten en vrijheden, en de resoluties die sindsdien in aansluiting op de Verklaring aangenomen zijn⁵,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 16 september 1999 over het opstellen van het Handvest van de fundamentele rechten⁶,

¹ Zie bijlage Ia, blz. 33.

² Zie bijlage Ib, blz. 33.

³ Zie bijlage II, blz. 33.

⁴ Zie bijlage III, blz. 34.

⁵ PB C 120 van 16.5.1989, blz. 51; PB C 250 van 16.9.1991, blz. 45; PB C 94 van 13.4.1992, blz. 277; PB C 241 van 21.9.1992, blz. 67; PB C 115 van 26.4.1993, blz. 178; PB C 44 van 14.2.1994, blz. 103; PB C 61 van 28.2.1995, blz. 40; PB C 126 van 22.5.1995, blz. 75; PB C 32 van 5.2.1996, blz. 88; PB C 32 van 5.2.1996, blz. 102; PB C 78 van 18.3.1996, blz. 31; PB C 152 van 27.5.1996, blz. 57; PB C 152 van 27.5.1996, blz. 62; PB C 320 van 28.10.1996, blz. 36; PB C 320 van 28.10.1996, blz. 268; PB C 20 van 20.1.1997, blz. 170; PB C 132 van 28.4.1997, blz. 31; PB C 115 van 14.4.1997, blz. 92; PB C 304 van 6.10.1997, blz. 55; PB C 358 van 24.11.1997, blz. 37; zie bijlage IV, blz. 34.

⁶ PB C 54 van 25.2.2000, blz. 93.

- gezien de conclusies van de openbare hoorzitting van 3 september 1999 met Commissaris Vitorino,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 27 oktober 1999 over de Europese Raad van 15 en 16 oktober in Tampere⁷,
- gezien de resultaten van het Mensenrechtenforum van 30 november en 1 december 1999,
- gezien het eerste jaarverslag (activiteiten 1998) van het Europees waarnemingscentrum voor racistische en xenofobe verschijnselen,
- gezien het jaarverslag 1998 van de Europese ombudsman⁸,
- gezien de verzoekschriften die het in 1998 en 1999 ontvangen heeft⁹,
- gezien de werkzaamheden van de Raad van Europa voor de rechten van de mens en de bijdragen van de niet-gouvernementele organisaties die op het terrein werkzaam zijn,
- onder verwijzing naar de resoluties over de strijd tegen racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme in de kandidaat-lidstaten¹⁰, over de rechten van de mens op internationaal vlak en de beleidsvoering van de Europese Unie voor de rechten van de mens in 1999¹¹, over de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat in de Europese Unie¹² en over het EU-Handvest van fundamentele rechten¹³,
- gelet op artikel 163 van zijn reglement,
- gezien het verslag van de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken en het advies van de Commissie verzoekschriften (A5-0050/2000),

I. Een nieuwe juridische en politieke context

1. herinnert eraan dat de rechten van de mens een aantal universele rechten vertegenwoordigen die een onderlinge samenhang vertonen en eenieder toekomen;
2. stipt aan dat het onderzoek naar de toestand van de rechten van de mens in de Europese Unie in 1998 en 1999 een element van de nieuwe juridische context van het Verdrag van Amsterdam is, dat per 1 mei 1999 van kracht geworden is;

⁷ Notulen van de vergadering van 27.10.1999, blz. 15.

⁸ in het bijzonder het besluit inzake onderzoek op eigen initiatief 626/97/BB over de strijd tegen discriminatie op grond van de leeftijd bij aanwerving in de Europese instellingen, overeenkomstig de bepalingen betreffende de bescherming van de rechten van de mens; jaarverslag 1998, blz. 279 en volgende.

⁹ Zie bijlage V, blz. 35.

¹⁰ Verslag-Belder op de agenda van 15 maart 2000.

¹¹ Verslag-Malmström op de agenda van 15 maart 2000.

¹² Verslag-Ludford op de agenda van 15 maart 2000.

¹³ Verslag-Duff en Voggenhuber op de agenda van 14 maart 2000.

3. stelt vast dat het nieuw verdrag plechtig vastlegt dat de Europese Unie op eerbiediging van de rechten van de mens, de fundamentele vrijheden en de rechtsstaat berust (art. 6 VEU), die bepalend is voor het lidmaatschap (art. 7 VEU) of de toetreding (art. 49 VEU) tot de Unie;
4. stelt vast dat eerbiediging van de rechten van de mens, de fundamentele vrijheden en de rechtsstaat bijgevolg ook de drijfveer moet vormen voor het beleid van de Unie zoals het tot stand brengen van een gebied van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid, en voor het sociaal, buitenlands en ontwikkelingsbeleid van de Unie (art. 11 VEU, art. 136 en 177 EG-Verdrag) en voor de werking van haar instellingen;
5. stipt ook aan dat het nieuw verdrag uitdrukkelijk erkent dat de rechten van de mens de economische en sociale rechten omvatten zoals ze afgekondigd staan in het Europees Sociaal Handvest van 1961 (herzien in 1996) en het EG-Handvest van 1989 voor de rechten van de werknemers (art. 136 EG-Verdrag);
6. merkt verder op dat het nieuw verdrag het principe van de gelijkheid van de burgers vastlegt, en "discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid" verbiedt (art. 13 EG-Verdrag);
7. merkt ook nog op dat het nieuw verdrag het recht van de burgers op inzage van de documenten van de Gemeenschap en op bescherming van gegevens van persoonlijke aard erkent (art. 255 en 286 EG-Verdrag);
8. bevestigt daarom andermaal dat al die rechten, die beantwoorden aan gedachten die uitgedrukt staan in de grondwetten van de lidstaten en de Europese Conventie voor de rechten van de mens en de grondslag zelf van de Europese Unie vormen, in een Europees Handvest van de fundamentele rechten moeten voorkomen;
9. acht het van wezenlijk belang dat deze fundamentele rechten in de Europese Unie algemeen begrepen en eenvormig toegepast worden, met name in het licht van het toekomstige Handvest van de fundamentele rechten dat momenteel wordt opgesteld;
10. betuigt zijn instemming met de voorlegging van het 1ste jaarverslag over de rechten van de mens door de Raad, die een eerste stap vertegenwoordigt, maar betreurt de teleurstellende inhoud van het verslag, die voornamelijk beperkt blijft tot een vaststelling van feiten;
11. hoopt ten zeerste dat het volgend verslag van de Raad een gedetailleerde bespreking van de ontwikkeling van de toestand van de rechten van de mens in de Europese Unie per land biedt en stelt voor om controlemechanismen en -strategieën in te voeren om de eerbiediging van de rechten van de mens in de toekomst te verbeteren in toepassing van artikel 6 en 7 van het VEU;
12. stemt ook in met het eerste forum over de rechten van de mens dat op 30 november en 1 december 1999 gehouden is, en hoopt dat de Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement bij het volgende forum in 2000 nauw betrokken worden, en dat de eersterangs rol erkend wordt die het zelf geacht wordt te spelen voor de verdediging van de rechten van de mens;

13. stipt ook met genoegen aan dat de bescherming van de rechten van de mens door de Raad van Europa in institutioneel opzicht verbeterd is door de oprichting van één enkele permanente rechtbank voor de rechten van de mens sinds 1 november 1998, die door alle klagers rechtstreeks aangesproken kan worden;
14. hoopt daarbij dat het nieuwe Hof voor de rechten van de mens, dat in 1998 en 1999 een aanzienlijk groter aantal klachten ontvangen heeft en er op het ogenblik meer dan 6.000 te behandelen heeft, erin slaagt om die uitdaging het hoofd te bieden en zijn procedure te bespoedigen;
15. begroet met instemming de aanstelling van een Commissaris voor de rechten van de mens door de Raad van Europa, als buitengerechtelijke instantie die belast is met het ondersteunen van onderwijs en bewustmaking voor de rechten van de mens in het raam van de Europese Conventie (ECRM), en de benoeming van Álvaro Gil-Robles in de bewuste functie;
16. betreurt dat andermaal elf van de vijftien lidstaten van de Europese Unie worden genoemd in het jaarboek 1999 van Amnesty International, voor ernstige en minder ernstige schendingen van de mensenrechten;

II. Ontwikkeling van de toestand van de rechten van de mens in de Europese Unie

Uitoefening van de burgerlijke en politieke rechten

17. verzoekt de lidstaten de strafmaatregelen op te heffen die de vreedzame uitoefening van de vrijheid van meningsuiting, vereniging en politieke activiteit kunnen beperken of verhinderen;
 - Uitbreiding van stemrecht en recht op verkiesbaarheid
18. wenst, uit eerbied voor de democratische principes die aan de grondslag van de Europese Unie liggen, dat de lidstaten hun wettelijke regelingen zo vlug mogelijk aanpassen om het stemrecht en het recht op verkiesbaarheid bij de Europese en gemeenteraadsverkiezingen uit te breiden tot alle burgers van buiten de Gemeenschap die sinds meer dan vijf jaar op hun grondgebied wonen;
 - Bescherming van nationale minderheden
19. dringt er bij België en Frankrijk op aan dat ze zonder uitstel overgaan tot ondertekening, en bij Griekenland, Nederland, Luxemburg, Portugal en Zweden, tot ratificatie van de Europese kaderovereenkomst van 1995 tot bescherming van de nationale minderheden;
20. dringt er bij België, Griekenland, Ierland, Italië, Portugal, Zweden en het Verenigd Koninkrijk op aan dat ze zonder uitstel het Europees Handvest voor de regionale en minderheidstalen van 1998 ondertekenen, en bij Denemarken, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk en Spanje, dat ze het zonder verder uitstel ratificeren;
21. verklaart nogmaals in het algemeen dat de lidstaten en de Europese Unie de plicht hebben om de economische, sociale en culturele ontwikkeling van de nationale minderheden te ondersteunen;

- Bescherming van het privé-leven

22. wijst erop dat het recht op eerbied voor het privé-leven, de woning en de bescherming van gegevens met een persoonlijk karakter juridisch moeten worden beschermd en maakt zich daarom zorgen over de verspreiding van databanken;

- Vrijheid van godsdienst en overtuiging

23. stelt vast dat voor de personen die behoren tot de nieuwe minderheden in de Unie, die vandaag de dag door de immigratie een belangrijke groep vormen van de bevolking in de Europese samenleving, de beoefening van hun religie niet in alle lidstaten mogelijk is, en vraagt dat de lidstaten dezelfde sociale en institutionele erkenning van al deze nieuwe religieuze gemeenschappen in de Unie waarborgen;

24. doet een oproep voor bescherming van de gewetensvrijheid en het recht op gewetensbezwaren tegen militaire dienst;

25. vraagt Griekenland om snel en volledig uitvoering te geven aan zijn wetgeving die het recht op gewetensbezwaren erkent, waarvan het statuut enkel tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken mag behoren en niet mag neerkomen op een burgerdienst met bestraffend karakter, in overeenstemming met de aanbevelingen van de Raad van Europa; vraagt de Griekse regering om de gewetensbezwaarden die gevangen gezet of op ook maar enige manier bestraft zijn, in de periode die aan de nieuwe wetgeving voorafgaat geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van niet-militaire dienst;

Gewelduitoefening door de overheid

- Geweld van politieambtenaren en gevangenispersoneel

26. veroordeelt opnieuw het gebruik van foltering en de onmenselijke, wrede of vernederende straffen of behandelingen die gearresteerden of gedetineerden moeten ondergaan vanwege ordediensten of gevangenispersoneel;

27. merkt op dat zowel het comité tegen folteringen van de Verenigde Naties als het comité voor het voorkomen van folteringen van de Raad van Europa en verschillende NGO's in hun verslag 1998-1999 eens te meer melding maken van onmenselijke en vernederende behandelingen door de ordetroepen in bepaalde EU-lidstaten;

28. roept Ierland op om de VN-Conventie tegen het folteren te ratificeren en België, Ierland en Groot-Brittannië om de bewuste verklaring van artikel 22 van de VN-Conventie af te leggen, dat ze de bevoegdheid van het comité tegen folteringen van de Verenigde Naties erkennen om individuele klachten in ontvangst te nemen en te onderzoeken;

- Behandeling van vluchtelingen en immigranten

29. maakt zich ongerust over de al te veel voorkomende en onaanvaardbare problemen in verband met de situatie van asielzoekers, zoals het willekeurig ontzeggen van de toegang tot

wettige asielpcedures en de bijna stelselmatige praktijk van opsluiting van asielzoekers in sommige lidstaten, dikwijls in ontoelaatbare omstandigheden, en de brutale behandeling die ze moeten ondergaan bij gedwongen uitzetting, in sommige gevallen met de dood als gevolg;

30. vraagt de strikte toepassing door de lidstaten van de Conventie van Genève van 1951 over het statuut van de vluchtelingen, het aanvullend protocol van 1967 en de beginselen die zijn vastgesteld door het uitvoerend comité van het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen;
31. verzoekt de lidstaten de vervolgingen op grond van het geslacht te erkennen; wijst erop dat de Conventie van Genève over het statuut van de vluchtelingen geen onderscheid maakt tussen de slachtoffers van vervolgingen, of ze nu het werk zijn van staatsorganen of wie dan ook;
32. betreurt dat de Europese Raad van Tampere beperkt gebleven is tot een besluit tot een gemeenschappelijke benadering van de asielpcedure op Europees niveau in plaats van de richting van een eenvormige asielpcedure in te slaan en wacht daarom het voorstel af van de Commissie voor een eenvormige asielpcedure en een uniforme status voor al wie in de Europese Unie asiel verkregen heeft;
33. vraagt de lidstaten om bij de instelling van een gemeenschappelijk asielsysteem verder te gaan dan het minimumniveau van harmonisering en als grondslag voor de toekomstige asielinstrumenten hoge beschermingsnormen aan te nemen;
34. stelt met grote nadruk dat bij ontstentenis van harmonisatie op korte termijn, elke gemeenschappelijke benadering van de asielpcedures in de Europese Unie zich aan de volgende essentiële principes moet houden:
 - er moet een procedure openstaan voor elke asielaanvrager
 - hij moet recht hebben op eerlijke beluistering en opschortend verhaal
 - voordat ze een asielaanvrager uitwijzen naar een derde land dat veilig is, moeten de lidstaten zich ervan vergewissen dat hij daar toegelaten en niet opnieuw weggestuurd wordt;
35. stelt met aandrang dat het Europees vluchtelingenfonds, dat op initiatief van het Europees Parlement is opgericht, een juridische basis en de nodige budgettaire middelen moet krijgen om een daadwerkelijke deling van de lasten tussen de lidstaten van de Europese Unie te kunnen waarborgen; vraagt de lidstaten om ervoor te zorgen dat er een evenwichtig gebruik van de middelen gemaakt wordt voor de opvang, integratie en terugkeermaatregelen ten voordele van vluchtelingen, asielzoekers en personen die onder bijzondere en tijdelijke bescherming staan;

- Tekortkomingen van gerechtelijke diensten

36. is verontrust over de herhaaldelijke schendingen van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden die door de lidstaten op het gebied van het strafrecht begaan worden, zoals vastgesteld door het Europees Hof voor de rechten van de mens; dringt er daarom bij de lidstaten, en vooral Italië, op aan dat ze alle nodige maatregelen treffen om voorarrest zoveel mogelijk te beperken door het onderzoek en de behandeling van de zaken te bespoedigen en elke burger een zo onmiddellijk en eerlijk mogelijke rechtspraak te

waarborgen; vraagt de lidstaten en de Europese Commissie om in de juridische samenwerking te streven naar goedkeuring van een aantal Europese minimumregels ter zake;

37. meent, in gevallen van gedetineerden of personen die gearresteerd worden op beschuldiging van misdrijven buiten de grenzen van hun eigen land, het recht om zijn verdediging voor een rechtbank voor te bereiden, bewijzen voor te leggen, getuigen op te roepen en vertalers en tolken voor zijn verdediging te laten optreden, rechten zijn die door de lidstaten gewaarborgd moeten worden;
38. verzoekt de lidstaten de onpartijdigheid van de rechters te waarborgen door scheiding van de loopbanen van de zittende en de staande magistratuur en door invoering van de verplichting van onthouding voor magistraten die politieke en vertegenwoordigingsfuncties hebben uitgeoefend binnen de magistratuur, wanneer zij zich moeten bezighouden met een zaak die betrekking heeft op politieke exponenten;

Bestrijding van terrorisme

39. wijst nogmaals met nadruk op de schending van de rechten van de mens die terreuraanslagen vertegenwoordigen en benadrukt het belang van samenwerking tussen de lidstaten om ze te bestrijden;
40. vraagt de Raad om de wetgevende maatregelen uit te werken die nodig zijn voor maximum coördinatie van de terreurbestrijding en doelmatige bescherming van de burgers; dringt er bij de Raad ook op aan om in de kortst mogelijke tijd de maatregelen voor behoorlijke schadeloosstelling van de slachtoffers van misdaden goed te keuren, en vooral de slachtoffers van terreur, in overeenstemming met de beleidskeuzen van de mededeling van de Europese Commissie over de slachtoffers van misdaden in de Europese Unie en de overeenkomstige resolutie van het Europees Parlement;

Overtredingen van het staatsrecht

41. richt zich naar artikel 3 van Protocol nr. 4 bij de Overeenkomst tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (1950) zoals geamendeerd door Protocol nr. 11, dat stelt dat er niemand uitgewezen mag worden van het grondgebied van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, noch met een individuele noch een collectieve maatregel, en dat niemand het recht ontzegd mag worden om het grondgebied van de staat te betreden waarvan hij de nationaliteit bezit, gezien de opname van die rechten onder artikel 6 van de gemeenschappelijke bepalingen van het Verdrag van Amsterdam, en gezien het feit dat er volgens dat Verdrag geen grond voor discriminatie tegen afzonderlijke families bestaat;
42. is derhalve van mening dat eeuwige verbanning van mannelijke afstammelingen een wrede en ongebruikelijke straf vertegenwoordigt waar in een modern Europa geen plaats voor is, en doet een oproep tot de regering van Oostenrijk en Italië - gelet op artikel 39 en 43 van Titel III van de geconsolideerde versie van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschappen, die over het vrij verkeer van personen, goederen en kapitaal, respectievelijk het recht van vestiging gaan - om hun verdragsverplichtingen na te komen door alle leden van het voormalig koninklijk huis van hun land onvoorwaardelijk en zonder

verder uitstel in al hun burgerrechten te herstellen, ook het recht om vrij en ongehinderd hun land van oorsprong te betreden, en vraagt de Commissie om onderzoek naar de bewuste overtredingen te doen over een periode die de zes maanden niet overschrijdt, met het oogmerk om ze aanhangig te maken bij het Europees Hof van Justitie als de bewuste discriminerende bepalingen van de Oostenrijkse en Italiaanse grondwet tegen het einde van de periode nog altijd overeind blijven;

Bestrijding van sociaal geweld

Rechten van het kind

43. stelt vast, op het ogenblik dat de 10de verjaardag van de Conventie over de rechten van het kind gevierd wordt, dat volgens het rapport "Save the Children" 20% van de kinderen in de Europese Unie nog te lijden hebben van sociaal isolement en dat de rechten van het kind te weinig tot uiting komen in de wetten van de lidstaten en de wetgeving en beleidsprogramma's van de Gemeenschap;
44. vraagt de lidstaten om van de 4 algemene principes waar de conventie van uitgaat (namelijk de best mogelijke ondersteuning van de belangen van het kind, zijn ontwikkeling, non-discriminatie en zijn deelname aan het sociaal leven) de drijvende kracht in de uitbreiding van de rechten van het kind te maken;
45. vraagt de lidstaten om hun wetgeving uit te breiden in de zin van betere bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting, fysiek en psychisch geweld, en alle vormen van discriminatie en dringt erop aan dat zij enkel in allerlaatste instantie hun toevlucht nemen tot opsluiting van jeugdige delinquenten in de gevangenis;
46. vraagt de lidstaten om hun strafwetten die kinderen beschermen tegen seksuele uitbuiting, extraterritoriale uitwerking te geven;
47. vraagt de Intergouvernementele Conferentie om de specifieke rechten van het kind uitdrukkelijk in het toekomstig handvest van de fundamentele rechten op te nemen;

Gelijke rechten voor man en vrouw

48. stelt vast dat er ondanks jarenlange Europese bemoeienis nog altijd diepgrijpende verschillen tussen de arbeidsvoorwaarden van man en vrouw bestaan, in het nadeel van de vrouw, met name wat indirecte discriminatie betreft; vraagt de Europese Commissie om met vastberadenheid over te gaan tot uitvoering van een Europese strategie die de nog bestaande ongelijkheid wegneemt, hetgeen conform artikel 141 EG-Verdrag zou zijn; vraagt de Europese Commissie zich expliciet te concentreren op de uitvoering van de bestaande richtlijnen die betrekking hebben op gelijke behandeling en de omgang met uitzonderingen op het gelijkheidsbeginsel;
49. roept de Europese Commissie op om nauwlettender toe te zien op de uitvoering van de richtlijnen gelijke behandeling door de lidstaten en waar nodig infractieprocedures op grond van artikel 226 EG-Verdrag in te stellen;

50. stelt met nadruk dat de gelijkheid tussen man en vrouw algemeen op alle vlakken van

toepassing moet zijn, in overeenstemming met het principe van de beleidsintegratie ("mainstreaming") van artikel 3, lid 2 VEG;

51. verzoekt de lidstaten de bestrijding te intensiveren van de gedwongen prostitutie en van de mensenhandel die seksuele uitbuiting ten doel heeft;

Levensstijlen en relatievormen

52. herinnert de lidstaten eraan dat gelijkheid van man en vrouw veronderstelt dat de individuele persoon volledig over zijn gezondheid en rechten in verband met seksualiteit en voortplanting beschikt, zonder enige dwang, discriminatie en geweld, en toegang heeft tot de informatie en dienstverlening die daarvoor nodig zijn;
53. dringt erop aan om eenoudergezinnen, ongehuwde paren en paren van hetzelfde geslacht gelijke rechten te waarborgen ten opzichte van traditionele paren en gezinnen, met name op het vlak van fiscaal en financieel recht en sociale rechten;
54. stelt met tevredenheid vast dat er in zeer veel lidstaten een juridische erkenning van het samenwonen buiten de banden van het huwelijk en zonder onderscheid naar geslacht aan de gang is; roept de lidstaten op - voorzover zij dat al niet gedaan hebben - om hun wetgeving aan te passen die geregistreerd partnerschap van personen met hetzelfde geslacht erkent en hun dezelfde rechten en plichten geeft zoals die bestaan voor geregistreerde man-vrouw-partnerschappen; vraagt de lidstaten die nog niet over wettelijke erkenning gezorgd hebben om hun wetgeving te verbeteren en over te gaan tot wettelijke erkenning van samenwonen buiten het huwelijk, zonder onderscheid naar geslacht; meent dan ook dat er snelle vorderingen moeten worden gemaakt in de wederzijdse erkenning van de verschillende wettelijk erkende niet-huwelijkse samenlevingsvormen en van het wettig huwelijk van personen van hetzelfde geslacht in de Europese Unie;
55. stelt desondanks vast dat de Europese burgers nog altijd gediscrimineerd en benadeeld worden door hun seksuele geaardheid in hun persoonlijk en beroepsleven; vraagt dan ook dat de lidstaten en de bevoegde Europese instellingen dat soort toestanden dringend helpen oplossen;
56. betreurt dat sommige lidstaten in hun strafwet nog altijd een discriminerende bepaling hebben voor de leeftijd waarop men kan instemmen met homoseksuele relaties, naast andere vormen van discriminatie, vooral in het leger, hoewel dergelijke bepalingen veroordeeld zijn door verschillende gezaghebbende instanties voor de rechten van de mens en het Europees Parlement, en herhaalt zijn eis tot intrekking van dergelijke bepalingen;

Bio-ethiek en verdediging van de menselijke waardigheid

57. acht het van wezenlijk belang om voor biologische en medische verrichtingen en toepassingen ethische normen op te stellen die uitgaan van eerbied voor de waardigheid van elke menselijke persoon;
58. herinnert eraan dat volgens de Europese Conventie voor de rechten van de mens en de biogeneeskunde, en het aanvullend protocol, ieder individu recht heeft op zijn genetische

identiteit en dat het klonen van de menselijke persoon verboden is en moet blijven; herhaalt ook zijn oproep om een ethisch comité voor de Europese Unie op te richten dat borgstaat voor de waardigheid van de menselijke persoon bij toepassingen van de gentechnologie;

59. doet een oproep tot de lidstaten om de conventie en het aanvullend protocol zo spoedig mogelijk te ratificeren;
60. vindt dat het recht om niet gediscrimineerd te worden (in gezondheidszorg, verzekeringsaangelegenheden, werkgelegenheid of op andere gebieden) op grond van zijn individueel genetisch erf materiaal of individuele genetische aanleg absolute voorrang verdient en dat de genetische gegevens van een persoon enkel aan derden doorgegeven mogen worden met voorafgaande, geïnformeerde en schriftelijke toestemming van de betreffende persoon;

Bescherming van economische, sociale en culturele rechten

61. dringt erop aan dat de economische en sociale rechten uitdrukkelijk voorkomen onder de fundamentele rechten die door het toekomstig handvest van de fundamentele rechten erkend worden; met inbegrip van de rechten van vakbonden en de rechten van het individu tegenover de vakbond; vraagt dat de strijd tegen het analfabetisme prioriteit krijgt omdat het een belangrijk element is in de strijd tegen de uitsluiting: dit moet zonder onderscheid kinderen en volwassenen bereiken omdat het recht op onderwijs een fundamenteel recht is;
62. is verontrust over het wijdverbreide fenomeen van geweld op de werkplek dat gaat van pesterijen, ongewenste intimiteiten tot ernstig fysiek geweld;
63. wijst erop dat de Europese Unie in 1999 nog 15,5 miljoen werklozen telt - dat is 9% van de beroepsbevolking - en ongeveer 40 miljoen personen die onder de armoededrempel leven, terwijl armoede en het sociaal isolement dat ze met zich meebrengt een democratische en ontwikkelde samenleving onwaardig zijn; vraagt erkenning van het recht van de armsten in de samenleving om elkaar te helpen en zich te verenigen; vindt dat personen die binnen een vereniging als vrijwilliger meewerken, financieel niet mogen worden gestraft zoals momenteel het geval is in enkele landen van de Europese Unie, waar de inzet voor verenigingen onderworpen is aan toelatingen of wordt bestraft;
64. wenst bijgevolg dat het recht op fatsoenlijk leven - met andere woorden op toereikende sociale bescherming en derhalve vrijwaring van grote (financiële) armoede, huisvesting, goede gezondheidszorg, degelijk onderwijs - uitdrukkelijk voorkomt in het handvest van de fundamentele rechten;
65. dringt er bij de lidstaten op aan dat ze een doelgerichte strategie ter bestrijding van de uiterste armoede volgen, die vooral de werklozen, vrouwen, dak- en thuislozen en de illegale immigranten treft en een schande voor onze samenlevingen betekent; deze strategie moet gebaseerd zijn op de daadwerkelijke toegang voor iedereen tot alle fundamentele rechten en moet samen met de betrokken bevolkingsgroepen worden uitgestippeld, uitgevoerd en beoordeeld;

Rechten van de mens in de kandidaat-lidstaten

66. herinnert eraan dat de Europese Raad van Kopenhagen duidelijk gesteld heeft dat de toetreding van de kandidaat-landen veronderstelt dat ze instellingen hebben die borg staan voor democratie, de rechtstaat, de rechten van de mens, eerbiediging en bescherming van de minderheden;
67. verheugt er zich over dat volgens het laatste rapport van de Europese Commissie (van oktober 1999) de vorderingen van de kandidaat-landen op het vlak van de rechten van de mens over het algemeen positief te noemen zijn; dat meer in het bijzonder de toestand in Slowakije uit het oogpunt van de rechten van de mens, vooral de situatie van de Hongaarse minderheid, erop vooruitgegaan is en dat in verschillende andere landen de doodstraf afgeschaft is;
68. betreurt niettemin, op gezag van hetzelfde rapport,
- dat ondanks een aantal verbeteringen, de eerbiediging van de rechten van de mens en de rechten van de minderheden in Turkije uiterst onbevredigend blijven,
 - dat in Roemenië de regering er nog niet in geslaagd is om voldoende bijstand te geven aan de meer dan 100.000 weeskinderen die aan de zorgen van bewaarinrichtingen toevertrouwd zijn,
 - dat in veel kandidaat-landen de werkloosheid onder de zigeuners, die nog altijd blootstaan aan sociale en economische discriminatie, oploopt tot wel 80% en dat hun kinderen afgezonderd worden in eigen schoolstelsels, voor zover ze niet op straat lopen;
69. meent dat er in het volgend rapport van de Europese Commissie over de vorderingen van de kandidaat-landen op het vlak van de rechten van de mens, meer en systematischer aandacht dient te worden besteed aan:
- de rechten van vrouwen, aangezien veel erop wijst dat zonder een goed compenserend beleid de lopende hervormingen in onevenredige mate ten nadele van vrouwen uitvullen,
 - het feit dat er in veel kandidaat-landen geen aangepaste wetgeving en beleidsvoering bestaan om de seksuele uitbuiting en het geweld te beteugelen waar veel kinderen het slachtoffer van zijn,
 - de rechten van gewetensbezwaarden in de kandidaat-landen;
70. vraagt dat de bescherming van de rechten van de mens en de eerbiediging van de minderheden in de kandidaat-landen niet alleen doorgelicht blijft worden maar bovendien een echte prioriteit vormt, die in het oog gehouden wordt in de besprekingen die op het ogenblik met de kandidaat-landen gevoerd worden, en zo nodig een strikte voorwaarde voor het voortzetten van de lopende financiële programma's waar ze de begunstigden van zijn;
71. neemt akte van het feit dat Turkije nu de hoedanigheid van kandidaat-lidstaat bezit maar benadrukt dat er geen sprake van toetredingsonderhandelingen kan zijn zolang de criteria van Kopenhagen voor de rechten van de mens niet vervuld zijn;
72. vraagt de kandidaat-lidstaten om alle conventies van de Raad van Europa over de rechten van de mens te ratificeren;
73. bevestigt dat de Europese Unie de toetreding zal weigeren van elk kandidaat-land dat in zijn wetgeving of in zijn daden de eerbiediging van de mensenrechten niet waarborgt;

III. Middelen om de bescherming van de rechten van de mens in de Europese Unie te verbeteren

1. Een Europees beleid voor de rechten van de mens

74. benadrukt, bij al die vaststellingen en de vorderingen die nog verwezenlijkt moeten worden om de toestand van de rechten van de mens in de Europese Unie te verbeteren, dat niets minder dan de geloofwaardigheid van de Europese Unie in dit opzicht, tegenover de internationale gemeenschap in haar geheel, afhangt van een voorbeeldige eerbiediging van de rechten van de mens en de rechtsstaat binnen de Unie en in haar instellingen;
75. hoopt dat de concrete maatregelen van deel IV van de Verklaring van Wenen van 10 december 1998, die betere coördinatie van de beleidsvoering van de lidstaten voor de rechten van de mens nastreeft, ook binnen de Europese Unie mogen gelden;
76. bevestigt nogmaals zijn inzet voor een Europees handvest van de fundamentele rechten dat uitgaat van de grondwettelijke tradities van de lidstaten en de fundamentele rechten die gewaarborgd worden door de Europese Conventie van 1950, samen met de latere conventies en de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens en verschillende andere bronnen;
77. acht het absoluut noodzakelijk dat het toekomstig Handvest van de fundamentele rechten juridisch bindend en afdwingbaar is zodat het daadwerkelijk toegepast wordt; is van oordeel dat dit Handvest zijn volle waarde zal verkrijgen indien het een hoger niveau van bescherming van de rechten van de burgers vaststelt dan de Universele Verklaring van de rechten van de mens van de Verenigde Naties en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;
78. vindt, in de nieuwe juridische context door het Verdrag van Amsterdam, in het vooruitzicht dat er binnenkort een Europees handvest van de fundamentele rechten aangenomen wordt, en een Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid ingesteld wordt, dat de beleidsvoering voor de rechten van de mens door de Europese Unie niet meer beperkt mag blijven tot losse vaststellingen en sancties in afzonderlijke gevallen, maar een echt Europees beleid voor de rechten van de mens moet zijn, dat op alle EU-lidstaten van toepassing is;
79. neemt daarbij met tevredenheid kennis van de voorstellen van de Commissie voor antidiscriminatiewetgeving op grond van artikel 13 om de strijd aan te binden tegen verschillende vormen van discriminatie in het dagelijks leven en op het werk, en ook haar voorstellen om discriminatie op grond van raciale of etnische oorsprong tegen te gaan; hoopt dat de Raad en het Europees Parlement ze in essentie onveranderd zullen laten;
80. vraagt de oprichting van een Europese instantie voor onafhankelijk toezicht die bevoegd is om op doeltreffende wijze toe te zien op de bescherming van gegevens met een persoonlijk karakter en op het recht op privé-leven in de zin van artikel 286 van het EG-Verdrag;
81. meent daarom dat de Europese Commissie in ieder geval over voldoende begrotingsmiddelen moet beschikken om de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid over 5 jaar te kunnen instellen;

82. wijst er met nadruk op dat het van belang is om NGO's bij de bescherming van de rechten van de mens te betrekken, die afhankelijk is van deugdelijke financiering en vlotte samenwerking met de Commissie, en voor wat betreft de kandidaat-lidstaten met de Raad van Europa, de Verenigde Naties en de OESO;

2. Daadwerkelijke afdwingbaarheid van de rechten van de mens voor de rechter

83. benadrukt dat er een duidelijke hiërarchie van de rechtsregels en een degelijke omschrijving en aflijning van bevoegdheden tussen het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, het Hof voor de rechten van de mens en de rechtbanken van de lidstaten opgesteld moeten worden om te voorkomen dat er verschillende rechtsnormen gehanteerd worden;

84. dringt er bij de lidstaten op aan om de Europese Unie rechtspersoonlijkheid te geven zodat ze kan toetreden tot de Europese Conventie voor de rechten van de mens;

85. wijst met nadruk op het belang van betere gerechtelijke samenwerking en vraagt de lidstaten om de nodige bepalingen aan te nemen die de Gemeenschap bevoegdheid geven voor de vroegere conventies voor gerechtelijke samenwerking, meer bepaald voor de betekening en erkenning van gerechtelijke en buitengerechtelijke akten, om de Europese burgers een degelijke werking van het gerecht in de Unie te waarborgen;

86. dringt er bij de lidstaten die daar niet hun volledige medewerking aan verlenen, op aan om daartoe over te gaan om hun burgers dezelfde rechten te verzekeren;

87. onderlijnt de belangrijke rol die de Commissie verzoekschriften jarenlang gespeeld heeft voor de verdediging van de rechten van de burger en de tenuitvoerlegging van de Gemeenschapswet en verzoekt de Raad om al zijn vergaderingen waarop verzoekschriften van de burgers worden behandeld bij te wonen en ten volle deel te nemen aan de discussies, met name in geval van ernstige overtreding van de Gemeenschapswet door lidstaten;

88. meent dat de functie van het jaarverslag van de Raad over de rechten van de mens duidelijker vastgelegd moet worden, en dat het een Europese analyse van de ontwikkelingen in de toestand van de rechten van de mens, met inbegrip van de rechten van nationale minderheden, in de verschillende lidstaten en een omlijning van de strategieën moet bevatten aan de hand waarvan de nationale en Europese beleidsvoering voor de rechten van de mens op een samenhangende manier verbeterd kan worden;

89. dringt er bij de lidstaten op aan dat ze zo vlug mogelijk de conventie voor de oprichting van een internationale strafrechtbank ratificeren en alle nodige maatregelen treffen om te zorgen dat in de nabije toekomst de daders van misdaden tegen de mensheid op het grondgebied van de Europese Unie geen straffrijheid kunnen genieten;

90. meent dat de Europese Unie de oprichting van een onafhankelijk Europees bureau voor de rechten van de mens moet overwegen, zoals voorgesteld op de Europese Raad van Keulen; vraagt niettemin aan de Europese Commissie om na te gaan of het wel doenbaar is om zo'n bureau op te richten en of het niet beter is om de bevoegdheden van de bestaande Europese waarnemingspost voor racisme en xenofobie uit te breiden;

91. stelt voor dat een dergelijk bureau systematisch toezicht houdt op de toestand van de rechten van de mens in de Europese Unie en de integratie van het mensenrechtenbeleid in alle onderdelen van het EU-beleid evalueert;

3. Onderwijs en informatie

92. wijst met nadruk op de onvervangbare rol van het onderwijs voor de totstandbrenging van een geest van verdraagzaamheid en vraagt de lidstaten en de Europese Unie om hun steun te geven aan projecten die de opvoeding tot burgerzin willen verbeteren;
93. verheugt zich over de aanzienlijke bijdragen van de NGO's voor verdraagzaamheid en internationale verstandhouding door middel van interculturele activiteiten, uitwisselingsprogramma's in het onderwijs enz.;
94. wijst er de lidstaten met nadruk op dat ze de vorming van ordediensten en personeel van strafinrichtingen moeten verbeteren met het oog op eerbiediging van de rechten van de mens en conflictbeheersing, en stelt voor dat de toekomstige Europese politieschool, waarvan de oprichting een besluit van de Europese Raad van Tampere is, met dat belangrijk aspect van de vorming belast wordt;

4. Ruimere context

95. onderlijnt dat verbetering van de toestand van de rechten van de mens, verdediging van de rechten van minderheden, opheffing van discriminatie en strijd tegen geweld, isolement en armoede een onderdeel moeten zijn van de ruimere Europese doelstellingen van economische en sociale samenhang en duurzame groei, zoals ze vastgelegd zijn in artikel 2 van het EG-Verdrag;
96. wenst dat het volgend verslag van het Europees Parlement gebaseerd is op onbetwistbare en objectief te controleren criteria zoals de precieze toestand en de uitvoeringsmodaliteiten en toepassing van de rechten die in de nationale wetgeving van elk land als bij wet afdwingbaar zijn erkend, het niet eerbiedigen van deze rechten zoals ze door de rechtspraak van elk land worden beoordeeld, en een overzicht per land van de eventuele veroordelingen door het Europees Hof voor de rechten van de mens te Straatsburg; het verslag moet ook uitgaan van de werkzaamheden van de VN-instanties die toezicht houden op internationale overeenkomsten voor de rechten van de mens;

-o0o-

97. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Europese Commissie, de Raad en de regeringen en parlementen van de lidstaten en kandidaat-lidstaten.

TOELICHTING

De situatie van de rechten van de mens in de Europese Unie in 1998 en 1999

In de verklaring van de Europese Unie ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van de Universele Verklaring van de rechten van de mens in 1998 wordt verklaard dat "de universaliteit en ondeelbaarheid van de rechten van de mens en de verantwoordelijkheid voor de bescherming en bevordering ervan, alsmede de bevordering van de pluralistische democratie en doeltreffende waarborging voor de rechtsstaat, essentiële doelstellingen vormen voor de Europese Unie als unie van gedeelde waarden en dienen als fundamentele basis voor onze actie"¹⁴. Dit bevestigt de rol van de EU op het terrein van de rechten van de mens:

- De universaliteit van de rechten van de mens is boven alle twijfel verheven. De rechten van de mens vormen een groep basisrechten die aan alle individuele personen toekomen, onafhankelijk van nationale, culturele of religieuze overwegingen.

- De bevordering en bescherming van de rechten van de mens dienen de kern uit te maken van alle beleidsvormen van de Unie.

Dit vormt de basis voor een van de criteria van Kopenhagen, alsmede voor clausules inzake de rechten van de mens zoals deze vaak voorkomen in overeenkomsten tussen de Unie en haar partners.

De bevordering van de rechten van de mens buiten de Unie dient evenwel geloofwaardig te zijn; wij moeten beginnen met een onderzoek naar de situatie inzake de rechten van de mens binnen de Unie. Tal van verslagen herinneren ons eraan dat er niet steeds een volledige congruentie is tussen enerzijds de idealen zoals deze voorkomen in internationale overeenkomsten en nationale constituties en anderzijds de situatie zoals deze ervaren wordt door burgers en onderdanen van de lidstaten¹⁵. De EU kan niet in naam van de rechten van de mens in Kosovo of elders optreden als wij deze rechten binnen onze eigen grenzen niet respecteren. Wij moeten erop bedacht zijn dat samenlevingen zelf getoetst worden wanneer zij zich inlaten met de zwakken of verdrevenen.

Doel van dit verslag is een status te verlenen aan de situatie inzake de rechten van de mens binnen de Unie, zoals deze geldt voor alle mensen die daarin woonachtig zijn, en opnieuw het ideaal te benadrukken waaraan de situatie inzake de rechten van de mens in de lidstaten moet worden afgemeten. Doel van het verslag is tenslotte de vinger te leggen op zwakke plekken en aldus bij te dragen aan ons gemeenschappelijke doel: de totstandbrenging van een gebied van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid zoals dit in het Verdrag van Amsterdam geformuleerd is.

In het verslag zal bijzondere aandacht geschonken worden aan de kwestie van de nationale minderheden. De reden hiervoor is driedelig. Ten eerste heeft de Raad van Europa een verdrag inzake de bescherming van de nationale minderheden aangenomen, dat op 1 februari 1998 in werking getreden is. Ten tweede zijn kwesties in verband met nationale minderheden een gevoelige materie in veel kandidaat-lidstaten, waarvan er veel genoemd worden in NGO-verslagen in verband met schendingen van de rechten van nationale minderheden. Ten derde

¹⁴ Verklaring van Wenen, 10 december 1998.

¹⁵ Zie bijlage 4.

blijft de kwestie van de rechten van de nationale minderheden een probleem binnen diverse lidstaten.

Het concept van de rechten van de mens binnen de EU

De belangrijkste rechtsbronnen die melding maken van de in de EU toepasselijke rechten van de mens zijn de nationale grondwetten van de lidstaten, de EU-Verdragen, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens met de aangehechte protocollen en een tiental andere Europese verdragen alsmede de Universele Verklaring inzake de rechten van de mens van de Verenigde Naties.

Al deze bronnen proclameren de universaliteit en ondeelbaarheid van de rechten van de mens. Hetgeen traditioneel wordt aangeduid als de sociale rechten vormt een aanvulling op de klassieke politieke rechten. De rechten inzake onderwijs, gezondheid, sociale zekerheid, enz. zijn onmisbaar. Tegelijkertijd leert de historische ervaring ons dat de feitelijke verwezenlijking en instandhouding van deze rechten slechts gewaarborgd kunnen worden in samenlevingen waar fundamentele politieke vrijheden gelden, namelijk in open samenlevingen met een vrij openbaar debat, vrijheid van vereniging, enz. Verwezenlijking van een mensenrecht mag nooit worden aanvaard als excuus om een ander recht te schenden.

Er lijkt enige verwarring te bestaan - evenals in eerdere verslagen van dit Parlement - over de vraag wat precies moet worden verstaan onder de diverse concepten van de rechten van de mens, fundamentele rechten, fundamentele vrijheden, burgerlijke vrijheden, enz. De verwarring stamt ten dele uit de verdragsteksten. Het Verdrag van Amsterdam spreekt in artikel 6, lid 1 over "rechten van de mens, fundamentele vrijheden en de rechtsstaat". Artikel 6, lid 2 spreekt over "grondrechten zoals die worden gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden".

In de regel gebruiken we de term "rechten van de mens" als het algemene begrip, om welke reden dit verslag evenals zijn voorgangers wordt aangeduid als het verslag inzake "de rechten van de mens". Als wij echter de verdragstekst zouden moeten volgen zou het genoemd moeten worden het verslag over de "fundamentele rechten", daar dit uiteraard ook betrekking heeft op de fundamentele vrijheden en de rechtsstaat..

Uw rapporteur is van mening dat we met deze lichte verwarring moeten leven. In het dagelijks taalgebruik vormen de rechten van de mens het natuurlijke algemene concept, dat bij eenieder bekend is, en dat zowel de fundamentele vrijheden als de rechtsstaat omvat. Het Hof te Straatsburg heet "Hof voor de rechten van de mens", hoewel het zich tevens bezighoudt met fundamentele vrijheden en de rechtsstaat. Derhalve zal in dit verslag het algemene begrip van de fundamentele rechten, zoals in de gewone taal, worden aangeduid met rechten van de mens, tenzij er een behoefte bestaat om de aandacht te vestigen op de verschillende categorieën rechten.

Fundamentele vrijheden worden tevens aangeduid als "civiele" of "burgerlijke" rechten. Deze vrijheden alsmede het begrip rechtsstaat zijn van toepassing op alle burgers en - voorzover mogelijk, maar niet geheel - op alle inwoners ongeacht hun burgerschap binnen het grondgebied van een bepaalde staat of unie. In deze zin overschrijden zij enigszins de fundamentele rechten (rechten van de mens) die universeel voor allen zijn.

In de Verdragen van de Unie zijn een aantal civiele of burgerlijke rechten voor de burgers van de Unie vermeld. Zij betreffen de rechten van de burgers van de Unie bij de uitoefening van economische en sociale activiteiten: bijvoorbeeld non-discriminatie op grond van de nationaliteit, vrijheid van verkeer van werknemers, vrijheid van vestiging en de vrijheid om diensten te verlenen. Het Verdrag betreffende de Europese Unie omvat tevens het recht om te stemmen en om kandidaat te zijn bij verkiezingen voor het Europees Parlement, alsmede het recht om te stemmen bij gemeenteverkiezingen in de lidstaat van inwoning. Bovendien heeft het Hof van Justitie voortdurend de rechten van de mens betrokken bij overwegingen in zijn arresten.

I. De nieuwe juridische en politieke context van de rechten van de mens in de EU

Sinds de aanneming van het laatste verslag van het Europees Parlement over de situatie inzake de rechten van de mens in de Unie in 1997, is zowel de juridische als de politieke situatie op een aantal punten veranderd.

Ten eerste is met de inwerkingtreding van het Verdrag van Amsterdam in mei 1999 de juridische positie van de rechten van de mens binnen de Unie versterkt¹⁶.

Bovendien werd in juni 1999 op de bijeenkomst van de Europese Raad te Keulen besloten dat er een handvest van fundamentele rechten zal worden opgesteld. Op de Topconferentie van Tampere werd dit besluit bevestigd en werden er besluiten genomen inzake de werkmethode en de samenstelling van het orgaan dat het handvest zal opstellen.

Bovendien werd, in samenhang met de 50ste verjaardag van het Universeel Handvest voor de rechten van de mens besloten dat de Raad jaarlijks een verslag over de rechten van de mens zal uitbrengen. Dit verslag werd voor het eerst ingediend bij het EP op 1 december 1999. In het verslag wordt gepleit voor versterking van de doorzichtigheid en de consistentie van het beleid van de Unie inzake de rechten van de mens en voor opening van een dialoog met het daarin geïnteresseerde publiek, alsmede met overheidsautoriteiten binnen en buiten de Unie.

Uw rapporteur is evenwel van mening dat de Raad meer nadruk had moeten leggen op de formulering van de doelstellingen van het beleid binnen de Unie. De enige verwijzing naar de rechten van de mens binnen de Unie hangt samen met het onderwerp racisme. Bovendien zou de door de Raad aan het verslag toegevoegde waarde groter geweest zijn indien daarin enkele suggesties zouden zijn opgenomen hoe het beleid van de Unie op het terrein van de rechten van de mens doorzichtiger en consistentier zou kunnen worden.

De Raad en de Commissie zouden de oprichting moeten overwegen van een onafhankelijk controle-instrument inzake de rechten van de mens, dat bijvoorbeeld deel zou kunnen uitmaken van of gekoppeld kunnen worden aan het Europees Waarnemingscentrum inzake racisme en vreemdelingenhaat te Wenen en alle vormen van schendingen van de rechten van de mens zou moeten bestrijken.

Tenslotte is de Europese Kaderovereenkomst voor de bescherming van de nationale minderheden in februari 1998 in werking getreden (maar nog niet geratificeerd door Griekenland, Nederland, Luxemburg, Portugal en Zweden en zelfs niet ondertekend door

¹⁶ Zie artikelen 2, 6, 7, 11, 13, 46 en 49 van het Verdrag van Amsterdam.
PE 232.471

Frankrijk en België). Tevens is in maart 1998 in werking getreden het Europees Handvest voor regionale en minderheidstalen (dat nog niet geratificeerd is door Oostenrijk, Denemarken, Frankrijk, Luxemburg, Spanje, en zelfs niet ondertekend is door België, Griekenland, Ierland, Italië, Portugal, Zweden en het Verenigd Koninkrijk).

II. Beschrijving van de situatie inzake de rechten van de mens in de Unie in 1998 en 1999

1. Het recht om civiele en politieke rechten uit te oefenen

Nationale minderheden binnen de Europese Unie

In de meer recente Europese geschiedenis blijkt helaas uit een geweldig groot aantal voorbeelden dat conflicten tussen nationale meerderheden en minderheden nog niet tot het verleden behoren. De globalisering lijkt ertoe te leiden dat de mensen zich in nog hogere mate aan hun nationale wortels en de van oudsher doorgegeven beelden van de "vijand" vastklampen.

Er is niets verkeerd aan om de eigen wortels en de liefde voor het vaderland en zijn cultuur in ere te houden. Integendeel, het is iets waardevols en het vormt zelfs het fundament voor de Europese samenwerking. Het probleem vormen de voorstellingen over de opposenten, de eenzijdige interpretatie van de geschiedenis en het ontbreken van de wil om de ander dezelfde vrijheid te gunnen waarover men zelf wil beschikken.

Nationale minderheden moeten op voet van gelijkheid met de meerderheid worden gerespecteerd. Zij moeten zo veel mogelijk dezelfde mogelijkheden als de meerderheid hebben om hun taal te gebruiken in de dagelijkse praktijk, het onderwijs, het rechtstelsel, enz.. Zij moeten daarvoor van het land waarin zij zich bevinden steun krijgen op gelijke voet met de steun die de meerderheid ontvangt. Dat is de essentie van de hierboven genoemde twee Europese verdragen die in 1998 over de bescherming van minderheden en van talen van minderheden van kracht werden. De landen die partij bij deze verdragen zijn, worden er niet alleen toe verplicht "de etnische, culturele, linguïstische en godsdienstige identiteit" van nationale minderheden te eerbiedigen, maar zij moeten ook "passende voorwaarden in het leven roepen om hun identiteiten tot uiting te brengen, hen te behouden en te ontwikkelen".

Het is niet juist rechten van minderheden te zien als "collectieve rechten", die in de plaats komen van de individuele rechten van de mens. Dat zou in er in een gegeven geval toe kunnen leiden dat de rechten van minderheden als bescherming kunnen dienen tegen onmenselijke relictien in nationale culturen, zoals bij voorbeeld besnijdenis of lichamelijke straffen. De rechten van minderheden verlenen de gemeenschap geen rechten tegenover het individu, maar bieden bescherming aan de individuele rechten die alleen in combinatie met andere kunnen worden uitgeoefend, bij voorbeeld het gebruik van de eigen taal.

Gezien het enorme potentieel voor conflicten en oorlogen dat de minderheidsproblemen opleveren, niet het minst in enkele van de kandidaat-lidstaten, is het nodig de Raad en de Commissie voor te stellen om aan deze problemen een jaarlijkse evaluatie en rapportage te wijden, gezien tegen de achtergrond van de idealen die in de genoemde overeenkomsten zijn vervat. Ook kan de instelling van een centrum voor minderheidsproblemen worden overwogen, naar het voorbeeld van het Duits-Deense centrum voor minderheden in Flensburg. De instellingen van de EU moeten verplicht worden tot optreden in overeenstemming met de doelstelling van de overeenkomsten om tot een doeltreffende bescherming van minderheden te

komen, die een geïntegreerd deel moet uitmaken van de bestrijding van discriminatie door de Unie. Tevens wordt het gemakkelijker de nodige eisen te stellen aan de reeks kandidaat-lidstaten met potentiële minderheidsproblemen.

In de associatieovereenkomsten met de kandidaat-lidstaten worden deze er uitdrukkelijk toe verplicht om de "rechtsstaat en de mensenrechten te eerbiedigen, waaronder de rechten van minderheden". Maar de Unie kan natuurlijk geen eisen aan de kandidaat-lidstaten stellen waaraan de eigen lidstaten niet voldoen. Daarom moet de eerste stap uiteraard zijn dat de verdragen inzake minderheden spoedig worden ondertekend en geratificeerd door het grote aantal lidstaten dat hiertoe nog niet is overgegaan. Gebeurt dit niet, dan zal de Unie geen enkele autoriteit hebben tegenover de kandidaat-lidstaten die hun verplichtingen niet nakomen.

Om al deze redenen moet het iets vanzelfsprekends zijn dat het toekomstige EU-handvest inzake de fundamentele rechten de verplichting zal bevatten tot bescherming van minderheden en onder meer van hun talen.

Actief en passief kiesrecht

Veel lidstaten hebben nog steeds niet de wetgeving ten uitvoer gelegd die onderdanen van derde landen toestaat om te stemmen bij gemeentelijke en Europese verkiezingen, zoals het Verdrag betreffende de Europese Unie voorschrijft.

Recht op vrijheid van mening en meningsuiting

In 1998 heeft Griekenland een wet aangenomen waarin het recht op dienstweigering wegens gewetensbezwaren erkend wordt. Dit is een grote stap voorwaarts, daar op deze situatie vaak kritiek geleverd werd door zowel het EP als de NGO's. De wet heeft evenwel een enigszins bestraffend karakter en er zijn problemen met het toezicht op de naleving ervan.

2. Rechten van de burgers en de autoriteiten

Politiegeweld

Het Europese Hof voor de rechten van de mens heeft bij diverse gelegenheden benadrukt dat fysiek geweld slechts mag worden gebruikt in gevallen waarin dit absoluut noodzakelijk is. Uit arresten van 1998 en 1999 blijkt evenwel dat geweld en vernederende behandeling door de autoriteiten in de lidstaten nog steeds plaatsvinden¹⁷. In het algemeen hebben NGO's verslag uitgebracht over slechte behandeling door politieofficieren en andere autoriteiten in de lidstaten als het meest verspreide type van schendingen van de rechten van de mens in de EU.

Asielzoekers

De bestaande verschillen tussen het asielbeleid van de diverse lidstaten leiden tot een zware administratieve last, terwijl ze tevens bijdragen tot zowel mensenhandel als teleurstelling bij het grote aantal mensen dat de ronde doet langs de verschillende landen om de beste weg naar het gewenste asiel te vinden. Alleen de mensenhandel heeft baat bij de verschillen en het bestaande gebrek aan doorzichtigheid van de asielregels, dat weer leidt tot een concurrerende verscherping

¹⁷ Zie bijvoorbeeld de zaak Selmouni tegen Frankrijk.

van de voorschriften in de lidstaten, die anders vrezen als een magneet op de vluchtelingen te werken.

Volgens rapporten van NGO's zijn er helaas maar al te veel voorbeelden van dat vluchtelingen aan een vernederende en onredelijke behandeling worden blootgesteld. Een gemeenschappelijk asielbeleid en meer gerechtelijke samenwerking zouden bijdragen tot meer doorzichtigheid en zouden de rechtszekerheid verbeteren voor asielzoekers die in de EU aankomen.

Een gemeenschappelijk asielsysteem in de Unie zou uiteraard volledig moeten beantwoorden aan het internationale recht. Dit zou moeten worden aangevuld met lastendeling, gemeenschappelijke actie om vluchtelingen er in meerdere mate toe te bewegen om nauwe banden met hun thuisland te onderhouden, alsmede vormen van beleid om de terugkeer van afgewezen asielzoekers naar hun land van herkomst te vereenvoudigen, zoals in de conclusies van Tampere geformuleerd is.

Justitiële tekortkomingen

Een steeds weer voorkomend probleem in de lidstaten met betrekking tot justitiële tekortkomingen is de procesduur. Volgens internationale overeenkomsten heeft eenieder het recht om binnen een redelijke tijd berecht te worden. In de loop van 1998 en 1999 heeft het Europese Hof voor de rechten van de mens bij diverse gelegenheden dienaangaande tegen lidstaten uitspraken gedaan¹⁸. Een andere tekortkoming is het langdurige isolement van gevangenen in verband met onderzoek naar criminele feiten. In sommige lidstaten is de tijd dat iemand in isolement gehouden kan worden bijna of volledig onbeperkt, zoals bijvoorbeeld het geval is in Denemarken.

Recht op een eerlijk proces

Het beginsel van gelijkheid voor de wet kan in de constituties van alle lidstaten worden aangetroffen. Een groeiend probleem in samenhang met het toenemende verkeer van mensen binnen de Unie is de mogelijkheid van een eerlijk proces, zoals wordt voorgeschreven in de artikelen 6a-e van het EVRM. Met name de verschillende talen leveren problemen op, daar de toegang tot tolken en de vertaling van processtukken te wensen overlaat.

3. De strijd tegen discriminatie

De rechten van het kind

In 1996 werd het Europese verdrag inzake de uitoefening van de rechten van het kind aangenomen. Hiermee wordt aan kinderen een reeks rechtszekerheidsgaranties gegeven en wordt een permanent comité van toezicht ingesteld.

De afschuwelijke gevallen van misbruik van een aantal Belgische kinderen aan het begin van de jaren negentig zorgden ervoor dat de aandacht in het bijzonder werd gericht op seksueel kindermisbruik. In 1996 nam het "Wereldcongres over de seksuele exploitatie van kinderen" in Stockholm een uitgebreide verklaring aan met als uitgangspunt het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind. De 130 deelnemende landen en een aantal NGO's vestigden onder meer de aandacht op het wijdverbreide tragische misbruik van kinderen in ontwikkelingslanden, die vaak

¹⁸ Zie bijvoorbeeld de zaak Laino tegen Italië.
RR\406726NL.doc

door straatarme ouders tot prostitutie worden gedreven. Het gaat hier om een half miljoen kinderen alleen al in het Verre Oosten, misschien wel veel meer.

In Europa komt blijkbaar kinderprostitutie in sommige kandidaat-lidstaten voor. Maar ook burgers van de Unie zijn hierbij betrokken als kopers en klanten. Daarom nam het Wereldcongres in augustus 1996 een krachtig appèl aan om "handelingen van burgers van het eigen land die worden verricht tegen kinderen in het land waarheen deze burger is gereisd onder de strafwetgeving te laten vallen...en de wetgeving en de formulering van de wet te verscherpen".

In september van hetzelfde jaar stemde het Europees Parlement in met een oproep aan de lidstaten om souteneurschap en misbruik van minderjarigen in het buitenland door burgers van het eigen land ook op dezelfde wijze als in het eigen land te bestraffen.

Geconstateerd moet worden dat niet alle landen hebben voldaan aan deze oproep, door vast te houden aan de eis van "dubbele strafbaarheid", d.w.z. dat het delict ook strafbaar dient te zijn in het land waar het is begaan. Om dezelfde reden is het ook moeilijk over te gaan tot vervolging van de tot verminking leidende besnijdenis van meisjes die bij een bezoek aan bepaalde derde landen werd uitgevoerd. De oproepen van 1996 moeten daarom worden herhaald en van de Commissie wordt een antwoord verwacht op de vraag wat zij heeft ondernomen als follow-up van de initiatieven van het toenmalige Commissielid Gradin.

Rechten van de vrouw

Volgens een in de hele EU gehouden enquête van Eurostat dient de gemiddelde vrouw in de EU nog een lange weg af te leggen voor zij een betaling ontvangt die gelijk is aan die van de gemiddelde man¹⁹. De daaraan ten grondslag liggende sociaal-economische ongelijkheden tussen mannen en vrouwen die bij deze gegevens naar voren komen bestaan in alle lidstaten: vrouwen worden nog steeds gediscrimineerd en rechtsinstrumenten ten behoeve van gelijke kansen worden niet altijd toegepast. Vrouwen spelen een minder belangrijke rol bij het politieke besluitvormingsproces. De rechten van de vrouw om gevrijwaard te blijven van lichamelijk letsel en de vrijheid om te beslissen over haar eigen lichaam worden nog steeds met voeten getreden.

Seksuele minderheden

In de Unie is nog steeds sprake van discriminatie naar seksuele geaardheid. Deze bestaat zowel in de vorm van wetten inzake seksuele vergrijpen²⁰, werkgelegenheidsdiscriminatie en geweld tegen homoseksuelen. Paren van hetzelfde geslacht bijvoorbeeld worden benadeeld voor wat betreft het erfrecht, belastingaangifte en voorschriften inzake huisvesting. De situatie van deze paren in de lidstaten vertoont onderling sterke verschillen. Dit schept problemen in verband met de wederzijdse erkenning van homoparen en hun rechten in de verschillende lidstaten, en is zowel discriminerend als belemmerend voor het vrije verkeer binnen de Unie.

¹⁹ Eurostat Press Release nr. 4899 - 8 juni 1999.

²⁰ De meerjarigheidswetten in zowel Oostenrijk als het VK zijn door internationale rechtscolleges inzake de rechten van de mens veroordeeld. Zie bijvoorbeeld: slotopmerkingen van het Comité voor de rechten van de mens van de Verenigde Naties: Oostenrijk, 19.11.1998 en Sutherland tegen Verenigd Koninkrijk, Europees Hof voor de rechten van de mens.

Racisme

Een van de solide uitgangspunten waarop de EU is opgebouwd is het respect voor culturele en etnische verscheidenheid. Racisme, xenofobie en onverdraagzaamheid leiden vaak tot discriminatie, waarover in diverse lidstaten verslagen zijn uitgebracht, en, naar gezegd wordt, nemen deze verschijnselen toe²¹. In zijn eerste jaarverslag concludeert het Europees Waarnemingscentrum inzake racisme en xenofobie dat racisme/xenofobie vaak verborgen en diffuus zijn, een onderdeel uitmaken van het gedrag en door de meerderheid aanvaard worden²².

4. Bio-ethiek en bescherming van de menselijke waardigheid

De medische wetenschap opent veelbelovende perspectieven voor groepen zieken, gehandicapten en mensen met aanleg voor een erfelijke ziekte, enz.. Ook bestaat echter het risico dat deze nieuwe medische technieken worden misbruikt, bij voorbeeld om personen te discrimineren op grond van hun erfelijke eigenschappen (DNA-tests), over te gaan tot klonen of tot verandering van erfelijke eigenschappen.

Dit is de achtergrond voor de aanneming van een Europees verdrag van 1997 tot "bescherming van de mensenrechten en de waardigheid van de mens bij de toepassing van de biologie en geneesmiddelen" en het hierbij behorende protocol van 1998. De nieuwe techniek mag op grond van dit verdrag alleen worden toegepast als profylaxe, voor diagnose of therapie, en technieken voor kunstmatige bevruchting of medische ingrepen in een zwangerschap mogen niet benut worden om het geslacht van de baby te kiezen, tenzij dit van belang is in verband met erfelijke ziekten. Er wordt een voldoende bescherming van het menselijk embryo verlangd in landen waar dit überhaupt tot onderwerp van onderzoek kan worden gemaakt. Het scheppen van embryo's voor onderzoekdoeleinden wordt verboden en ook het klonen van mensen wordt volkomen uitgesloten.

Het verdrag is – als men zich er aan houdt – een goed uitgangspunt om voor zekerheid te zorgen rondom de toepassing van deze veelbelovende vormen van onderzoek en ontwikkeling.

5. De bescherming van de sociaal-economische rechten

De individuele burger sociale geborgenheid te bieden, is een van de belangrijkste doelstellingen van de verwezenlijking en ontwikkeling van de Europese Unie. Er wordt naar gestreefd de kaders te scheppen voor optimale omstandigheden voor de burgers, waaronder vrijwaring van armoede en uitsluiting, het recht op opleiding en behandeling bij ziekte en een redelijke levensstandaard, enz..

6. De situatie van de rechten van de mens in de kandidaat-lidstaten

In het VEU (artikel 49) en in de criteria van Kopenhagen wordt verklaard dat toetreding tot de Unie slechts mogelijk is voor staten die zich hebben verbonden tot de bescherming van de

²¹ "Looking Reality in the Face" jaarverslag van het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat, blz. 85.

²² De kwestie van het racisme in de EU zal uitvoeriger aan de orde komen in een komend verslag van de Commissie vrijheden en rechten van de burger.

rechten van de mens²³.

In haar *geregelde verslagen*, ingediend in oktober 1999, schrijft de Commissie dat de belangrijkste uit de geregelde verslagen te trekken conclusies zijn dat alle kandidaat-lidstaten thans de politieke criteria naleven. Voorbeelden van inspanningen die lidstaten zich getroosten om aan de criteria van Kopenhagen te voldoen zijn de verwijdering van de "schaamtemuur" in de Tsjechische stad Usti-ned-Labem en de afschaffing van de doodstraf in kandidaat-lidstaten.

Enkele kandidaat-lidstaten hebben evenwel fundamentele civiele en politieke rechten van hun inwoners verwaarloosd of zijn discriminerend opgetreden tegenover, met name, nationale minderheden. Dit is het geval met de grote Russische minderheden in Estland en Letland, aan wie het volledig burgerschap ontzegd is, en de algemene behandeling van de Roma-bevolking in enkele kandidaat-lidstaten. Een ander voorbeeld is de uitsluiting van minderheden door sommige regeringen van kandidaat-lidstaten van EU-programma's.

Het Europees Parlement heeft een belangrijke rol te spelen bij het uitbreidingsproces, daar het EP zijn toestemming moet geven voor elke uitbreiding van de Unie (artikel 49). De kandidaat-lidstaten moeten worden gestimuleerd en worden bijgestaan bij hun streven om de rechten van de mens te bevorderen, maar dienen tevens parallel aan de lidstaten aan kritiek te worden blootgesteld, wanneer zij dit niet doen.

Turkije als kandidaat-lidstaat

Op de topconferentie van Helsinki in december 1999 werd Turkije aangenomen als kandidaat-lidstaat door de Europese Raad. Door Turkije de status van kandidaat-lidstaat te verlenen heeft de EU bevestigd dat elk land binnen Europa lid kan worden van de Unie, mits het artikel 49 en de criteria van Kopenhagen eerbiedigt.

Turkije wordt evenwel nog steeds in veel rapporten aangehaald in verband met grove schendingen van de rechten van de mens. Deze schendingen omvatten martelingen, met inbegrip van marteling van kinderen, overlijden tijdens gevangenschap, buitengerechtelijke executies, ontzegging van een eerlijk en onafhankelijk rechtscollege²⁴, ontzegging van de vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst en het doodvonnis tegen Abdullah Öcalan.

Er dient met klem op gewezen te worden dat, alvorens onderhandelingen met Turkije over de toetreding tot de EU beginnen, dit land zijn problemen op het terrein van de rechten van de mens dient op te lossen. Dit betekent niet alleen ratificatie van de verdragen van de Raad van Europa, met inbegrip van het verdrag tot bescherming van nationale minderheden, maar tevens de tenuitvoerlegging en waarborging dat de bepalingen van de verdragsartikelen worden toegepast.

III. Middelen om de bescherming van de rechten van de mens binnen de Unie af te dwingen

²³ Ook onder de bevolking van de EU-lidstaten bestaat een brede consensus dat nieuwe landen slechts tot de Unie kunnen toetreden indien zij de rechten van de mens en de beginselen van de democratie eerbiedigen (95%), Eurobarometer, rapport 51, juli 1999.

²⁴ Zie bijvoorbeeld het arrest van het Europees Hof voor de rechten van de mens in de zaak Incal tegen Turkije, 1998.

De bestaande instrumenten voor de bescherming van de rechten van de mens in de Unie kunnen onderverdeeld worden in preventie, stimuleringsactiviteiten en sancties met de nadruk op het eerstgenoemde aspect. Preventieve en stimulerende activiteiten omvatten onderwijsprogramma's, voorlichting, uitwisseling van optimale praktijken, het Waarnemingscentrum te Wenen, enz. Sancties kunnen primair worden aangetroffen in het nieuwe artikel 7 en in arresten van het Hof:

Het Europese Hof voor de rechten van de mens en zijn uitspraken

Hoewel dit niet een EU-instrument is worden het Hof voor de rechten van de mens en zijn arresten in alle lidstaten en door de EU-instellingen aanvaard en geëerbiedigd. Een recent voorbeeld is het arrest van het Hof in twee zaken²⁵ tegen het beleid van het Verenigd Koninkrijk om mannelijke en vrouwelijke homoseksuelen uit de strijdkrachten te weren. Het Hof constateerde hier dat het beleid een inbreuk vormde op artikel 8 van het EVRM. Naar aanleiding van de uitspraak schortte het VK zijn maatregelen tegen mannelijke en vrouwelijke homoseksuele leden van de strijdkrachten op.

De rol van het Hof van Justitie en zijn arresten

De jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft bevestigd dat de verplichting om de fundamentele rechten te eerbiedigen zowel van toepassing is op de EU-instellingen als op de lidstaten door te verwijzen naar de constituties van de lidstaten en de door hen ondertekende internationale verdragen²⁶. Zowel individuele personen als instellingen kunnen aangelegenheden die verband houden met het gemeenschapsrecht ter kennis brengen van het Hof en zijn uitspraken zijn bindend. Het jurisprudentiesysteem heeft evenwel beperkingen, daar er geen doorzichtigheid bestaat, daar een casuïstische benadering aanleiding geeft tot uiteenlopende interpretaties.

Toekomstige instrumenten

Teneinde de bescherming van de rechten van de mens binnen de Unie te versterken is het van essentieel belang dat het proces van totstandbrenging van een gebied voor gerechtigheid, veiligheid en vrijheid, zoals dit in Tampere begonnen is, voort te zetten.

Bovendien zou het beoogde handvest van fundamentele rechten als maatstaf kunnen dienen voor inbreuken op de rechten van de mens in de toekomst. Het handvest zou zich van diverse bronnen moeten bedienen, nationale zowel als internationale, fundamentele rechten die in alle lidstaten erkend worden²⁷. Het handvest zou, in tegenstelling tot de huidige situatie, de burgers een voorafgaand inzicht kunnen geven in de aard en het toepassingsgebied van de rechten die zij tegenover de EU-instellingen genieten. Naast de bestaande rechten zou het handvest uiteraard enkele aanvullende rechten en waarborgen voor respectievelijk EU-burgers en onderdanen moeten toevoegen. Het handvest zou juridisch bindend moeten zijn en tegenover burgers uit derde landen fundamentele rechten moeten waarborgen.

Dit handvest dient evenwel niet te worden beschouwd als een tegenhanger van het EVRM bij de

²⁵ Lustig-Prean & Beckett tegen het Verenigd Koninkrijk en Smith & Grady tegen het Verenigd Koninkrijk, september 1999.

²⁶ Jaarverslag van de Raad over de rechten van de mens, paragraaf 3.3.

²⁷ Zie advies van mevrouw Paciotti, 16.11.1999, n°)

waarborging van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het handvest dient volledig compatibel te zijn met het EVRM. Indien het EU-handvest te veel ruimte laat voor uiteenlopende interpretaties kunnen individuele staten het recht opeisen om er ook hun eigen interpretatie op na te houden. Om verwarring te voorkomen zou de EU rechtspersoonlijkheid moeten verwerven en tot het EVRM moeten toetreden²⁸.

²⁸ Volgens het advies van het Hof van Justitie van 23.3.1996 is hiervoor een verdragswijziging vereist.

BIJLAGE I: Voornaamste overeenkomsten en handvesten van de Verenigde Naties

(a) Verenigde Naties

- VN-handvesten van de politieke en burgerrechten en de economische, sociale en culturele rechten, met de bijgevoegde protocols,
- VN-overeenkomst tot opheffing van alle vormen van rassendiscriminatie,
- VN-overeenkomst tot opheffing van alle vormen van discriminatie tegen de vrouw,
- Conventie van Genève van 1951 oer het statuut van vluchtelingen, aanvullend protocol van 1967 en aanbevelingen van het Hoog Commissariaat voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties,
- Overeenkomst over bevolkingsverplaatsingen onder onrechtmatige omstandigheden en voor gelijke kansen en behandeling van buitenlandse werknemers (Genève 1975),
- VN-overeenkomst over de rechten van het kind (New York 1989),
- Universele verklaring over het menselijk genoom en de rechten van de mens.

(b) Raad van Europa

- Europese Conventie van 1987 ter voorkoming van foltering en onmenselijke en vernederende behandeling of straf,
- Europees Handvest van 1992 voor regionale of minderheidstalen,
- Europese Conventie van 1998 tot bescherming van nationale minderheden,
- EU-Handvest van de sociale grondrechten.

BIJLAGE II: Verzoekschriften ontvangen in 1998 and 1999

- Eengemaakte communistische partij van Turkije vs. Turkije van 30 januari 1998 (over pluralisme als voorwaarde voor de democratie);
- Lehideux en Isorni vs. Frankrijk van 23 september 1998 (over vrijheid van meningsuiting en tolerantie als voorwaarden voor een democratische samenleving);
- Lustig Préau en Beckett vs. Verenigd Koninkrijk van 27 september 1998 (over seksuele geaardheid en respect voor het privé-leven);
- Wille vs. Liechtenstein van 28 oktober 1999 (ontzetting uit het openbaar ambt om redenen die indruisen tegen de vrijheid van meningsuiting);
- Mathews vs. Verenigd Koninkrijk van 18 februari 1999 (actief en passief stemrecht bij de Europese verkiezingen voor burgers van Gibraltar);
- Chassagnon vs. Frankrijk van 29 april 1999 (over de vrijheid van vereniging en de wet-Verdeille betreffende de jacht);
- Sehmouni vs. Frankrijk van 28 juli 1999 (veroordeling wegens foltering).

BIJLAGE III

Net zoals de vorige jaren hebben zowel het Hof van Justitie als het Gerecht van eerste aanleg er in hun rechtspraak op toegezien de algemene beginselen van het communautair recht en van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) toe te passen, die uit de gemeenschappelijke grondwettelijke tradities van de lidstaten voortvloeien.

Dit betreft:

- op economisch vlak:

vooral het belangrijk geschil over de toepassing van het mededingingsrecht en over de regeling inzake quota en heffingen; zie in het bijzonder het arrest van 10 maart 1998 (zaak C122/95) dat het over een geval van discriminatie heeft)

(eerbied voor de eigendom, de vrije uitoefening van de economische activiteit, het non-discriminatiebeginsel, het vermoeden van onschuld, de rechten van de verdediging en een eerlijk proces, ...)

- op sociaal vlak:

de daadwerkelijke eerbied voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Zie in het bijzonder:

1. zaak C185/97 van 22.9.1998 over het recht op daadwerkelijke rechtsbescherming, d.w.z. ook na de beëindiging van de arbeidsrelatie overeenkomstig zowel artikel 6 van het EVRM als artikel 6 van Richtlijn 76/207/EEG betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen (weigering van de werkgever, als wraak, om referenties te geven waarmee verzoekster een nieuwe baan kan zoeken)

2. zaak C285/98 van 11.1.2000 waarin wordt gesteld dat het algemene verbod in Duitsland voor vrouwen om een post in het Duitse leger te bekleden, strijdig is met het beginsel van gelijke behandeling tussen mannen en vrouwen

- de eerbied voor het statuut van het Europees openbaar ambt

BIJLAGE IV: Voornaamste EP-resoluties

- Resolutie van 9 juli 1991 over de rechten van de mens (PB C 240 van 16.9.1991, blz. 45),
- Resolutie van 12 maart 1992 over de doodstraf (PB C 94 van 13.4.1992, blz. 277),
- Resolutie van 18 juli 1992 over een Europees Handvest van de rechten van het kind (PB C 241 van 21.9.1992, blz. 67),
- Resolutie van 11 maart 1993 over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie (PB C 115 van 26.4.1993, blz. 178),
- Resolutie van 19 januari 1994 over gewetensbezwaarden in de lidstaten van de Gemeenschap (PB C 44 van 14.2.1994, blz. 103),
- Resolutie van 8 februari 1994 over gelijke rechten voor homoseksuelen en lesbische vrouwen in de Europese Gemeenschap (PB C 61 van 28.2.1994, blz. 40),
- Resolutie van 27 april 1995 over racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme (PB C 126 van 22.5.1995, blz. 75),
- Resolutie van 18 januari 1996 over mensenhandel (PB C 32 van 5.2.1996, blz. 88),
- Resolutie van 18 januari 1996 over slechte opsluitingsvoorwaarden in gevangenen van de Europese Unie (PB C 32 van 5.2.1996, blz. 102),
- Resolutie van 29 februari 1996 over de eredielen in Europa (PB C 78 van 18.3.1996, blz. 31),

- Resolutie van 29 mei 1996 over de mededeling van de Europese Commissie over racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme (PB C 152 van 27.5.1996, blz. 57),
- Advies van 9 mei 1996 over een voorstel van besluit tot instelling van het Europees Jaar tegen racisme (PB C 152 van 27.5.1996, blz. 62),
- Resolutie van 17 september 1996 over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie in 1994 (PB C 320 van 28.10.1996, blz. 36),
- Resolutie over de bescherming van de rechten van de mens en de menselijke waardigheid in biologische en medische toepassingen (PB C 320 van 28.10.1996, blz. 368),
- Resolutie van 12 december 1996 over maatregelen ter bescherming van minderjarigen in de Europese Unie (PB C 20 van 20.1.1997, blz. 170),
- Resolutie van 8 april 1997 over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie in 1995 (PB C 132 van 28.4.1997, blz. 31),
- Resolutie van 12 maart 1997 over het klonen (PB C 115 van 14.4.1997, blz. 92),
- Resolutie van 16 september 1997 over de noodzaak van een campagne voor nultolerantie tegenover geweld tegen vrouwen in heel de Europese Unie (PB C 304 van 6.10.1997, blz. 55),
- Resolutie van 6 november 1997 over de bestrijding van kindersekstoerisme en betere voorkoming van seksuele uitbuiting en mishandeling van kinderen (PB C 358 van 24.11.1997, blz. 37),
- Resolutie van 3 december 1998 over de eerbiediging van de rechten van de mens in de Europese Unie in 1997,

BIJLAGE V: In 1998-1999 ontvangen verzoekschriften over de bescherming van de rechten van de mens

- Nr. 131/98, ingediend door Giovanni RENAZZI (Italiaan) en 4 medeondertekenaars over gewetensbezwaarden
- Nr. 562/98, ingediend door Georgios KRIPPAS (Griek), over de resolutie van het Europees Parlement over de personen in Griekenland die om gewetensbezwaren weigeren in militaire dienst te gaan
- Nr. 611/98, ingediend door H.B. (Tunesiër), over het asielrecht
- Nr. 35/99, ingediend door David BLOYSE (Brit), namens Amnesty International UK en 280 medeondertekenaars, over schending van de mensenrechten in Egypte
- Nr. 92/99, ingediend door Jan Boeykens (Belg), namens de Werkgroep Morkhoven, over een kinderpornonetwerk en de opsporing van vermiste kinderen
- Nr. 96/99, ingediend door Eleftheria SAPOUNA (Griekse) namens het Tweede Lyceum van Palaio Faliro, en 482 mede-ondertekenaars, over de uitbuiting van jonge kinderen door illegale migrantenbenden in Griekenland
- Nr. 102/99, ingediend door Thorsten GECKS (Duitsler) en één medeondertekenaar, over voorkoming van een politiestaat
- Nr. 113/99, ingediend door Leo KLEIN LEBBINK (Nederlander), en één medeondertekenaar, over de toekenning van rechten aan homoseksuele ambtenaren van het Europees Parlement
- Nr. 156/99, ingediend door Hans-Leopold MÜLLER (Duitsler), over een onmiddellijke stopzetting van de uitwijzing en repatriëring naar Turkije

31 januari 2000

ADVIES VAN DE COMMISSIE VERZOEKSCRIFTEN

aan de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

inzake het jaarverslag over de eerbiediging van de mensenrechten in de Europese Unie (1998 en 1999) (11350/1999 - C5-0265/1999 - 1999/2001(INI))

Rapporteur voor advies: Maria Sornosa Martínez

PROCEDUREVERLOOP

De Begrotingscommissie benoemde op haar vergadering van 14 oktober 2000 Maria Sornosa Martínez tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergadering van 25 januari 2000.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: de leden Vitalino Gemelli (voorzitter), Proinsias De Rossa (ondervoorzitter), Marina Sornosa Martínez (rapporteur voor advies), Janelly Fourtou, Laura González Álvarez, Jean Lambert, Hans-Peter Mayer en Eurig Wynn.

ALGEMENE OPMERKINGEN

Het Europees Parlement heeft in zijn geschiedenis en zijn politieke actie steeds veel belang gehecht aan de eerbiediging en bescherming van de mensenrechten. Er dient aan te worden herinnerd dat de mensenrechten en het recht om verzoekschriften in te dienen in de Verdragen tot oprichting van de Gemeenschappen nergens werden vermeld. Na de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement werd in mei 1981 in het Reglement van onze instelling het recht van de burgers om verzoekschriften in te dienen formeel erkend. De andere instellingen hebben het recht van het Europees Parlement om verzoekschriften te ontvangen en te behandelen evenwel pas in 1989 erkend, door de ondertekening van het Interinstitutioneel Akkoord door de voorzitters van het Parlement, de Raad en de Commissie.

De uitoefening van het recht om verzoekschriften in te dienen en de behandeling van de verzoekschriften zijn sinds de ondertekening van dit Interinstitutioneel Akkoord verbeterd, met name omdat de Commissie haar medewerking bij de afhandeling van de verzoekschriften toegezegd heeft. Op 12 april van hetzelfde jaar 1989 heeft het Europees Parlement een resolutie goedgekeurd houdende aanneming van de Verklaring van de grondrechten en fundamentele vrijheden, waarin het recht van iedere persoon om verzoekschriften in te dienen als een van de grondrechten wordt erkend.

Deze constante inzet van het Europees Parlement heeft ertoe geleid dat het recht van de burgers

om verzoekschriften in te dienen gestalte heeft gekregen in het Verdrag van Maastricht en vervolgens vastgelegd werd in het Verdrag van Amsterdam, met name in artikel 21 van het EG-Verdrag, dat bepaalt dat iedere burger van de Unie het recht heeft een verzoekschrift tot het Europees Parlement te richten overeenkomstig artikel 194 van het EG-Verdrag. Het hogere normatieve niveau van het recht om verzoekschriften in te dienen en het feit dat zowel de lidstaten als de communautaire instellingen zich dienen te onderwerpen aan de uitspraken van het Hof van Justitie bij geschillen over de interpretatie van het Gemeenschapsrecht, hebben ertoe geleid dat de indiening van een verzoekschrift in een niet gering aantal gevallen uitgemond is in een door de Commissie ingeleide inbreukprocedure tegen een lidstaat en de uiteindelijke voorlegging van het geschil aan het Hof van Justitie.

Het Verdrag van Amsterdam, dat sinds 1 mei 1999 van kracht is, bepaalt (artikel 6, lid 1 van het EU-Verdrag) dat de Unie gegrondvest is op de beginselen van vrijheid, democratie, eerbiediging van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en van de rechtsstaat. Dat de eerbiediging van de rechten van de mens in de basistekst van de communautaire integratie wordt vermeld als een grondbeginsel van het beleid van de Europese Unie op alle terreinen, maakt het mogelijk een doeltreffender bescherming van de mensenrechten binnen zowel als buiten de Unie te garanderen.

Parallel aan de evolutie in de Europese Unie heeft zich sinds 1948, het jaar waarin de Verenigde Naties de Universele Verklaring van de rechten van de mens hebben aangenomen, tot op het huidige ogenblik, een geleidelijk proces van institutionalisering van een complex internationaal systeem van bevordering en bescherming van de mensenrechten ontwikkeld. De Raad van Europa en alle instanties en instrumenten die ervan afhangen, verdienen in dit opzicht een speciale vermelding. Er dient op gewezen dat de Europese Unie er de voorkeur aan gegeven heeft een eigen systeem van bescherming van de mensenrechten te ontwikkelen, maar dat zij in de instanties van de Raad van Europa onvoldoende vertegenwoordigd is. Het Verdrag tot oprichting van een internationaal tribunaal voor de berechting van oorlogsmisdaden is eveneens een belangrijke stap voorwaarts. Dankzij dit Verdrag zullen de misdaden tegen de menselijkheid niet meer ongestraft blijven. De ratificatie van dit Verdrag zou dan ook een van de prioriteiten van de lidstaten moeten zijn.

De Commissie verzoekschriften, die sinds haar oprichting de klachten en problemen van een groot aantal Europese burgers heeft behandeld, is van oordeel dat de mensenrechten universeel, ondeelbaar en onderling afhankelijk zijn en acht het noodzakelijk dat de Europese Unie, die zich er bij besluit van de Europese Raad van Keulen van 3 en 4 juni 1999 toe verbonden heeft een Handvest van de grondrechten van de Europese Unie op te stellen, in dit Handvest een hoog niveau van bescherming van de rechten van de burgers vaststelt.

De Commissie verzoekschriften ontvangt elk jaar zo'n 1000 verzoekschriften. Zij is zich ervan bewust dat deze verzoekschriften, waarin de communautaire burgers de meest uiteenlopende problemen ter sprake brengen, niet noodzakelijk representatief zijn voor de situatie op het gebied van de eerbiediging van de rechten van de burgers in de Europese Unie. Zij wenst evenwel te beklemtonen dat deze verzoekschriften de weg openen voor de participatie van de burgers en een forum voor rechtstreekse politieke discussie met de burgers bieden, een forum dat de burgers, de sociale partners en de niet-gouvernementele organisaties in staat stelt zich te uiten en de problemen onmiddellijk ter sprake te brengen.

De Commissie verzoekschriften wil echter niet alleen een forum voor politieke discussie zijn,
RR\406726NL.doc

maar ook een onontbeerlijke instantie voor de verdediging en bescherming van de rechten die het Gemeenschapsrecht aan de burgers verleent, en is de mening toegedaan dat het nieuwe rechtskader dat het Verdrag van Amsterdam biedt en de noodzakelijke medewerking van de Raad en de Commissie, het Europees Parlement in staat zullen stellen de verzoekschriften die de burgers het recht hebben in te dienen op adequatere wijze te behandelen, en dus de rechten van de burgers beter te verdedigen. De behandeling van verzoekschriften over mogelijke schendingen van de grondrechten is tot nu toe in vele gevallen beperkt gebleven tot de registratie van de klacht en het ter informatie doorsturen ervan naar de bevoegde commissie van het Europees Parlement. Deze verzoekschriften wijzen evenwel op het bestaan in de Europese Unie van groepen minder begunstigde burgers, die meestal niet weten dat zij zich tot het Europees Parlement kunnen wenden om hun rechten te doen gelden, en wier rechten het vaakst worden geschonden, zoals culturele minderheden, immigranten, vrouwen, met name wanneer zij het slachtoffer zijn van mishandeling, en kinderen.

De opstelling door de Raad van het eerste jaarverslag van de Europese Unie over de mensenrechten is een eerste stap om te proberen het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie doeltreffender te maken. Maar om er werkelijk een doeltreffend instrument van te maken voor de verdieping van de dialoog over deze rechten, en om iedereen in staat te stellen mee te werken aan het bevorderen van de mensenrechten, zou het Europees Parlement bij de opstelling van het verslag moeten worden betrokken. Dit verslag dient tevens een nauwkeurige analyse en een gedetailleerde beschrijving van de mensenrechtensituatie en de naleving van de grondrechten te bevatten. Het moet meer zijn dan een louter descriptief instrument.

CONCLUSIES

De Commissie verzoekschriften verzoekt de ten principale bevoegde Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken onderstaande overwegingen in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. uit haar voldoening over het nieuwe rechtskader dat het Verdrag van Amsterdam biedt, en dat, zoals de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken opmerkt, formeel bevestigt dat de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden een grondbeginsel van de Europese Unie is;
2. is bijgevolg van oordeel dat de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden ten grondslag ligt aan alle doelstellingen van de Unie, met name de in artikel 2 geformuleerde doelstellingen met betrekking tot het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, de ontwikkeling van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid waarin het vrije verkeer van personen gegarandeerd wordt, en de versterking van de rechten van de burgers;
3. juicht het toe dat de Raad een eerste jaarverslag van de Europese Unie over de mensenrechten opgesteld en gepresenteerd heeft, en dit verslag beschouwt als een uitgangspunt voor een debat over de wijze waarop het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie doeltreffender en bevredigender kan worden gemaakt;
4. constateert dat dit verslag van de Raad zich beperkt tot een beschrijving van de situatie, vooral buiten de Unie, en dat naar aanleiding van de presentatie ervan geen echt politiek

debat is gehouden, ondanks het aan het begin van het verslag geuite voornemen een open dialoog met de sociale partners en de overheidsinstanties van de Unie te bevorderen;

5. betreurt dat de belangrijke rol die de Commissie verzoekschriften voor de verdediging van de rechten van de burgers en de tenuitvoerlegging van de communautaire wetgeving door de lidstaten speelt - en reeds speelde lang voordat het recht om verzoekschriften in te dienen in de Verdragen werd vastgelegd - in het verslag van de Raad niet wordt vermeld;
6. verzoekt de Raad al haar vergaderingen waarop verzoekschriften van de burgers worden behandeld bij te wonen en ten volle deel te nemen aan de discussies, met name in geval van ernstige overtreding van de communautaire wetgeving door een lidstaat;
7. bevestigt haar standpunt dat de democratie en de bevordering en bescherming van de mensenrechten een taak is van iedereen, en vraagt dan ook alle burgers, sociale partners, niet-gouvernementele organisaties en communicatiemediadaaraan te blijven meewerken en verzoekschriften te blijven indienen;
8. wenst dat het volgende jaarverslag van de Europese Unie over de mensenrechten niet beperkt blijft tot een uiteenzetting over de instellingen, instrumenten en actoren van het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie, maar ook een analyse en een nauwkeurige evaluatie bevat van de mensenrechtensituatie binnen zowel als buiten de Europese Unie. Wat de situatie in de Europese Unie zelf betreft, zou met name aandacht moeten worden besteed aan de minder begunstigde groepen zoals culturele minderheden, immigranten, vrouwen, met name wanneer zij het slachtoffer zijn van mishandeling, en kinderen;
9. deelt de mening van de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken dat de Commissie, en met name ook het Europees Parlement, nauwer dienen te worden betrokken bij de opstelling van het volgende jaarverslag; uit in dit opzicht haar voldoening over de wijze waarop de voorgedragen leden van de Commissie hun programma's aan het Europees Parlement hebben voorgelegd en is van oordeel dat deze democratische methode ook kan worden toegepast bij de presentatie van het volgende jaarverslag;
10. verwelkomt het besluit van de Europese Raad van Keulen van 3 en 4 juni 1999 om een Handvest van de grondrechten van de Europese Unie op te stellen; is van oordeel dat dit Handvest pas zijn volle waarde zal verkrijgen indien het een hoger niveau van bescherming van de rechten van de burgers vaststelt dan in de Universele Verklaring van de rechten van de mens en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden het geval is;
11. is van oordeel dat deze rechten juridisch bindend moeten zijn voor zowel de lidstaten als de instellingen van de Unie en moeten gelden voor alle in de Unie verblijvende burgers, en dat mogelijke schendingen ervan moeten kunnen worden voorgelegd aan het Hof van Justitie.